

Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun alim və mütəxəssisləri beynəlxalq arenada

Səkinə İsmayılova

AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu. Azərbaycan.
E-mail: s.asgerli06@gmail.com

Annotasiya. Əlyazmalar İnstitutunda tarixən xeyli elmi tədqiqat əsəri, dissertasiya yazılmış, kitab və məqalələr çap edilmişdir. Bunlar, əsasən, filologiya, tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və biobibliografika məsələlərinə aiddir. Hazırda əlyazmaşünas-alimlər elmi araşdırmalar üçün institut kitabxanası və fondlarından, habelə xarici ölkələrdəki mövcud mənbələrdən səmərəli istifadə edir. Milli əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının informasiya mənzərəsi genişlənməkdə, onların elmi, mədəni effektivliyi artırılmaqda, daha çox ingilis dilində və beynəlxalq standartlara uyğun elmi məqalələr yazmaq vərdişləri güclənməkdədir. Belə bir təminat institutun informasiya siyasətinin başlıca prioritetlərindən biridir.

Əlyazmalar İnstitutunun “*Əlyazmalar yanmır*” və “*Elmi əsərlər*” adlı jurnalları hazırda Azərbaycan və ingilis dillərində *Google Scholar* və *Semantic Scholar*, *Index Copernicus* kimi nüfuzlu beynəlxalq indeksləşdirmə bazalarında özünə yer alıb. Son dövrlərdə AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun Türkiyə, habelə xarici ölkə kitabxanaları ilə əlaqələri genişlənilib, surətlərini əldə etdiyimiz yazılı abidələrimizin sayı artıb. Bütün bunların başlıca səbəbi Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, müstəqil dövlət quruculuğu şəraitində elmi-təşkilati fəaliyyətin gücləndirilməsi ilə bağlıdır. Məqalədə AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun fəaliyyəti bu baxımdan informativ şərhlə ifadəsini tapıb.

Açar sözlər: əlyazmaşünaslıq, beynəlxalq sayt, Əlyazmalar İnstitutu, elmmetriya

Məqalə tarixçəsi: göndərilib – 27.02.2023; qəbul edilib – 16.03.2023

Scientists and specialists of the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli in the international arena

Sakina Ismayilova

ANAS Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli. Azerbaijan.
E-mail: s.asgerli06@gmail.com

Abstract. Historically, many scientific research works, dissertations, books and articles have been published at the Institute of Manuscripts. These mainly concern issues of philology, historiography, source studies and biobibliography. Currently, manuscript scientists effectively use the institute's library and funds, as well as available sources in foreign countries, for scientific research. The information area of national manuscript studies is expanding, their scientific and cultural effectiveness is increasing, and the habit of writing scientific articles more in English and according to international standards is strengthening. Such provision is one of the main priorities of the institute's information policy.

At present, the reputation of journals is measured by moral and organizational qualities such as their indexation in leading international scientific bases, their influence coefficients, obtaining numerous references, having a professional and transparent editorial staff, acquiring stable scientific ethics.

The journals of the Institute of Manuscripts called “Manuscripts do not burn” and “Scientific works” are now published in the Azerbaijani and English languages in prestigious international indexing databases such as Google Scholar and Semantic Scholar, Index Copernicus. In recent times, the relations of the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli of ANAS with the libraries of Turkey and foreign countries have expanded, and the number of our written monuments, copies of which have been obtained, has increased. The main reason for all this is related to the strengthening of scientific and organizational activity in the conditions of Azerbaijan's state independence and independent state building. In the article, the activity of the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli of ANAS was expressed in an informative comment from this point of view.

Keywords: manuscript studies, international site, Institute of Manuscripts, scientific metrics

Article history: received – 27.02.2023; accepted – 16.03.2023

Giriş / Introduction

Yarandığı dövrdən indiyədək Əlyazmalar İnstitutunda aparılmış elmi tədqiqatlar, yazılmış dissertasiya (78 dissertasiya işi), kitab (869 kitab) [1, s.5-18] və məqalələr (5569 məqalə) əsasən filologiya, (70 faiz), tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq (10 faiz) və biobibliografiya (5 faiz) məsələlərinə həsr olunsada, Azərbaycan əlyazmaşünaslığının tədqiqat predmeti ətrafında daha əhatəli düşünməyə, fikir və mülahizə yürütməyə dəyər.

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cavid Cəfərov yazıb ki, qədim əlyazmaların vizual əlamətlər (yazı və cild materialı) və ya tekstoloji təhlillər üzrə öyrənilməsi əlyazmaların yazıya alınma tarixinin müəyyənləşdirilməsində bəzən əsrlərlə səpmalara, əlyazmaların mənbəyi və istehsalı ilə bağlı kobud yanlışlara yol açıb. Əlyazmaşünaslığa yalnız humanitar-ictimai biliklər sahəsində yanaşma bir sıra qədim əlyazma müəllifləri, habelə xəttat və katiblərin dəst-xətti, onların yazı üslubunun təyini, eyniləşdirilməsi və müqayisəsində xətalara səbəb olub. Müasir dövrdə isə süni intellekt texnologiyaları şəraitində (neyron şəbəkəyə əsaslanma) [7, s.143-152] bütün kalligrafik təhlilləri aparmaq,

xəttin və ya qeydlərin xəttata və ya katibə aid olub-olmadığını aydınlaşdırmaq olar. İnkişaf etmiş ölkələrdə tətbiq olunan *Art Recognition* kimi texnologiyalar yüksək dəqiqlikli neyron şəbəkə vasitəsilə minlərcə əlyazmanı təhlil etmək imkanına malikdir. Bu baxımdan Azərbaycan əlyazmaşünaslığının tədqiqat predmetini süni intellekt texnologiyalarına doğru yönləndirmək də olar.

Əlyazmaşünas-alimlər elmi araşdırmalar üçün təkəcə institutun kitabxanası və fondlarından istifadə etməklə kifayətlənmirlər. Onlar xarici ölkələrdəki mövcud mənbələrə də müraciət etməli olurlar [3]. Belə müraciətlərin təmin olunması institutun informasiya siyasətinin başlıca prioritetlərindən biridir. Bu məqsədlə Kitabxanalararası abonentdən (KAA), mübadilə əlaqələrindən, habelə beynəlxalq əlaqələrdən, xarici kitabxana və əlyazma xəzinələrindən istifadə olunur, lazımı əlyazmalar və ya müasir çap kitabları əldə edilir, alimlərə beynəlxalq onlayn resurslarından: *elmi məqalə və kitab bazalarından*, *elektron əlyazma fondlarından* istifadə şəraiti yaradılır [2, s.43-44].

Əsas hissə / Main Part

Fikrimizcə, milli əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının [8] informasiya mənzərəsi genişlənməkdə, onların elmi, mədəni effektivliyi artırılmaqda, daha çox ingilis dilində və beynəlxalq standartlara uyğun elmi məqalələr yazmaq vərdişləri güclənməkdədir. Bu baxımdan Əlyazmalar İnstitutunun “*Əlyazmalar yanmır*” jurnalının ildə bir nömrəsinin ingilis dilində nəşr olunması, əlbəttə, əhəmiyyətlidir. Hazırda İngilisdilli məqalələrin xaricdəki impakt-faktorlu, habelə, başqa beynəlxalq nüfuzlu jurnallarda çapı prioritet məqsəddir [11]. Bu barədə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli elmi şura iclaslarında da xeyli məlumat verib, vəzifələr müəyyənləşdirib, tapşırıq və tövsiyələrini bildirib. Amma belə jurnalların nəşrinin Azərbaycan məkanında hüquq qazanması istiqamətində təşəbbüslər də faydalı olub, gələcəyə doğru vəzifələri stimullaşdırmaqdadır. Təbii ki, Azərbaycan jurnallarında bu dildə dəyərli məqalələrin nəşri də yeni texnoloji imkanlar şəraitində layiqli beynəlxalq qiymətini almaq cəhdindədir.

Araşdırmalarımız göstərir ki, son illər yerli elmi jurnallarda daha çox çap olunan məqalələr, o cümlədən əlyazmaşünaslıq araşdırmaları məcburi qaydada ingilis və rus dillərində xülasələrlə təminat tələbi qoyulur. Belə xülasələrin rus dilində olan variantı əsasən, qənaətbəxş olsa da, ingilis dilli variantının bəzən qrammatik cəhətdən normativliyinin yetərli olmadığını şahidi oluruq. Əlbəttə, tədqiqatçı-alimlər Azərbaycan dilində yazılmış məqalələrin ingilis dilindəki xülasələrinin professional tərcüməsinə nail olmalı, buna xüsusi diqqət yetirməlidir. Belə olmadıqda xülasələrin *Google translate* kimi maşın tərcüməsi sistemlərində tərcümələri onların yanlış təqdimatına yol açır, hətta, beynəlxalq elmmetrik bazaların həmin məqalə müəlliflərinin üzünə bağlanmasına gətirib çıxarır.

Bizə görə, əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının nailiyyətlərini gücləndirmək, onların elmmetrik [6, s.67-75] səviyyəsini artırmaq məqsədilə alim və mütəxəssislərimiz jurnal seçiminə də xüsusi diqqət yetirməlidir. Bu səbəbdən ki, xaricdə nəşr olunan bütün jurnallar heç də nüfuzlu nəşrlər sayılmır. Bu, həmin jurnalların kommer-

siya və ya qeyri-kommersiya nəşrləri olmasından irəli gəlir. İndiki halda dünyanın bir çox nüfuzlu elmi jurnalları “*De Gruyter*”, “*Elsevier*”, “*Springer Verlag*”, “*Taylor and Francis*” kimi özəl nəşriyyatlar tərəfindən çap olunur və bunun müqabilində müəllifdən ödəniş tələb edilir. Hazırkı vəziyyətdə jurnalların nüfuzu onların məqalə və ya monoqrafiya boyu adlarını çəkdiyimiz aparıcı beynəlxalq elmmetrik bazalarda indeksləşməsi, [12] onların təsir əmsalları, çoxsaylı istinadlar əldə etməsi, peşəkar və şəffaf redaksiya heyətinə malik olması, sabit elmi etikaya yiyələnməsi kimi mənəvi-təşkilati keyfiyyətlərlə ölçülür. Bütün bu deyilənlərin xülasəsinə dosent C.Cəfərovun “*Əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının elmmetriyası*” adlı monoqrafiyasında da rast gəlmək olar. Alim yazıb: “Elmi fəaliyyətin nəticələrini qlobal elmi tələblər müstəvisində müqayisə-təftiş etmək, qiymətləndirmək, tədqiqatların həqiqi elmi əyarını müəyyənləşdirmək üçün alim və mütəxəssislərin elmi tədqiqat və nəşr fəallığının keyfiyyətə yüksəldilməsinə, əlyazmaşünaslıq sahəsində elmi məqalələrin aparıcı elmmetrik bazalarda indeksləşdirilməsinə ehtiyac vardır. Məhz bu ehtiyacı nəzərə alaraq tərəfimizdən AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun redaksiya-nəşriyyat fəaliyyəti, alimlərin, elmi yaradıcılığın və elmi kommunikasiyaların, beynəlxalq elmi informasiya mübadilələri və s.-in elmmetrik təhlili aparılmış və AMEA Rəyasət Heyətinin elmi-tədqiqat institutları qarşısında qoyduğu aşağıdakı məqsədlərə nail olunmuşdur:

- Əlyazmalar İnstitutu əməkdaşlarının aparıcı elmmetrik məlumat bazaları ilə işləmə mexanizmləri təhlil olunmuş, əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının kəmiyyət-keyfiyyət göstəriciləri müəyyənləşdirilmişdir.

- Elmmetrik göstəricilərə istinad etməklə dünya elmi nəşrlərində Azərbaycan əlyazmaşünaslığının mövqeyi qiymətləndirilmişdir.

- İnstitutun alim və mütəxəssislərinin elmi-tədqiqat fəallığı və tədqiqatların keyfiyyəti üzrə elmi fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi həyata keçirilmişdir.

- Elmi-tədqiqat nəticələrinin təhlilinə əsasən, əlyazmaşünaslığa aid aktual elmi axınlar, tədqiqat ideyaları izlənilmişdir.

- Əlyazmaşünaslıqda prioritet istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə sahə üzrə müvafiq nəşrlərin elmetrik təhlili aparılmış, nəzəri və praktik tövsiyələr verilmiş, perspektivlər təsbit olunmuşdur” [8, s.188-189].

Son 30 ildə sərhdələrin açılması, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması, informasiya-axtarış imkanlarının genişlənməsi sözügedən prosesləri daha intensiv və məhsuldar edib. Bu mənada institut xarici ölkələrin internetdəki açıq istifadəli elektron əlyazma xəzinələrinə [10] müraciət etməklə də əlyazma surətlərini komplektləşdirə bilir. Hazırda institutun xarici mənbələrdə saxlanılan 3000-ə yaxın qədim əlyazmaya onlayn çıxışı yaranıb [1]. Belə əlyazmalar içərisindən Azərbaycanla bağlı materialların tapılıb seçilməsi əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli asanlaşıb. Əlyazmaşünas alimlərimiz xarici kitabxanalara ezam olunaraq, oradakı həmkarları ilə birlikdə Şərq əlyazmalarının tədqiqində yaxından iştirak edirlər. Belə ezamiyələr zamanı xeyli sayda əlyazmanın ksero-elektron, foto, elektron surətləri Azərbaycana gətirilib, bu sahədə mütəxəssislərimizin sayı artıb.

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nigar Babaxanova “Əlyazmaların tədqiq və təbliği sahəsində beynəlxalq əlaqələr” adlı monoqrafiyasında [15] göstərib ki, xarici ölkələrdəki qədim əlyazmalarımızın izinə düşməklə, onları yerində tədqiq etməklə, onların repatriasiyasına nail olmaqla institut sadəcə cari elmi tədqiqat maraqlarını təmin etməyib, həm də başqa məmləkətlərdəki əlyazmalarımızın tərcümeyi-halını öyrənib, taleyini dəyişib onları Vətənə qaytarmaq əzmində olmaqla gələcək nəsillərin keçmişini, milli kimliyini əmin əllərə vermək, milli kökənliyini qorumaq kimidir. Bu istiqamətdə institutun əlyazmaşünas alimləri ilə bərabər, daimi dövlət dəstəyi öz xidmətini də göstərir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı, birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva bu sahədə kömək və qayğıları əsirgəmir. Belə dövlət himayəsi Ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyəti illərində də özünü göstərmişdi. Təsadüfi deyil ki, Ulu öndər Əl-

yazmalar İnstitutunu növbəti dəfə ziyarət edərək, Azərbaycan əlyazmaşünaslarına “Kitabi-Dədə Qorqud”un Drezden nüsxəsinin faksimile surətini hədiyyə etmiş və giriş nitqində bu surətin əldə olunmasının hansı çətinliklərdən keçdiyini yada salmışdır. Tarixi-siyasi şəxsiyyət Heydər Əliyev bu addımı ancaq qorqudşünasların işini asanlaşdırmaq naminə atmamışdı, eyni zamanda, Azərbaycan elmi, ədəbiyyatı və tarixinə ehtiramını nümayiş etdirmişdi, xaricdəki əlyazmalarımızdan əl çəkilməyəcəyinə, bir zaman onların hamısının Vətənə qaytarılacağına möhkəm əminlik ifadə etmişdi.

2015-ci ildən etibarən İnstitutun çap məhsullarının nəşrinə start verilib, “Əlyazmalar yandır” və “Elmi əsərlər” jurnalları hazırda Azərbaycan və ingilis dillərində *Google Scholar* və *Semantic Scholar*, *Index Copernicus* kimi nüfuzlu beynəlxalq indeksləşdirmə bazalarında özünə yer alıb.

Son dövrlərdə AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun Türkiyə, [14, s.29-35] habelə xarici ölkə kitabxanaları ilə əlaqələri genişlənilib, surətlərini əldə etdiyimiz yazılı abidələrimizin sayı artıb. Əlbəttə, bunun başlıca səbəbi Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, müstəqil dövlət quruculuğu şəraitində elmi-təşkilati fəaliyyətin gücləndirilməsi ilə bağlı olubdur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu yarandığı illərdən etibarən beynəlxalq elmi-mədəni əlaqələri yüksək səviyyədə quran elmi-tədqiqat müəssisələrindən birinə çevrilib [4, s.109-113].

Bu gün dünyanın 100-dən artıq nüfuzlu elmi təşkilatı ilə əməkdaşlıq edən İnstitut Beynəlxalq Əlyazmalar Cəmiyyətinin (*ABS*) və İslam Əlyazmaları Cəmiyyətinin (*Böyük Britaniya*) üzvüdür. Əlyazmalar İnstitutunun elmi mübadilə apardığı elm və təhsil müəssisələri [5] (Vol. 17. – No. 2. – pp.139-157; 17) arasında UNESCO, Oksford Universiteti, Paris Milli Kitabxanası, Vatikan Apostol Kitabxanası, Misirin Əl-Əzhər Universiteti və başqa nüfuzlu təşkilatlar vardır. Beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafı sayəsində 29 iyul 2005-ci ildə Azərbaycana məxsus Orta əsr yazılı abidələri (*Əlyazmalar İnstitutunun kolleksiyasından 3 unikal əlyazma*) UNESCO-nun

Dünya Yaddaşı siyahısına əlavə edilib [9]. Əlyazmalar İnstitutu Azərbaycan əlyazmalarını yalnız beynəlxalq arenada təbliğ etməklə kifayətlənmir, ölkəmizə gələn xarici alimlərə də zəngin əlyazma xəzinəsinin qapılarını açır. Son 50 ildə İnstitutu UNESCO-nun Baş katibi, İSESCO-nun sədri, müxtəlif ölkələrin prezidentləri, o cümlədən dövlət, elm və mədəniyyət xadimləri ziyarət ediblər.

Sevindirici haldır ki, Əlyazmalar İnstitutunun nəşrlərinin beynəlxalq təqdimatı həyata keçirilir. İnstitutun bir qrup əməkdaşının son illərdə nəşr olunmuş kitabları haqqında məlumat “Yaxşı mütaliə” (*ing.–Goodreads*) beynəlxalq kitab təqdimatı və təhlili platformasına daxil edilib [13].

Məlumat üçün bildiririk ki, “Yaxşı mütaliə” beynəlxalq kitab təqdimatı və təhlili platforması Amazon şirkətinin yaratdığı sosial kataloqlaşdırma sistemidir. 2006-cı ildə yaradılmış platformanın hazırda 90 milyon istifadəçisi vardır. Burada dünyanın müxtəlif yerlərindən yüz minlərlə müəllifin 2,6 milyon kitabı əks olunubdur. İndiyədək həmin kitablar haqqında oxucuların 100 milyona yaxın rəyi platformada dərc edilibdir. “Yaxşı mütaliə” beynəlxalq kitab təqdimatı və təhlili platformasından Bill Qeyts, Stiven Kinq, Marqaret Etvud, Den Braun kimi tanınmış şəxslər də istifadə edir. Birinci mərhələdə kitabları qeydiyyatdan keçirilmiş müəlliflər akademik Teymur Kərimli, filologiya elmləri doktoru Paşa Kərimov, filologiya elmləri doktoru Aybəniz Əliyeva-Kəngərli, filologiya elmləri doktoru Azadə Musayeva, filologiya elmləri doktoru Kamandar Şərifov, filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov, tarix elmləri doktoru Tahirə Həsənzadə, filologiya elmləri doktoru Raqub Kərimov, tarix elmləri doktoru Fərid Ələkbərli, filologiya elmləri doktoru Nailə Sə-

mədova, fəlsəfə elmləri doktoru Zəkiyyə Əbilova, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əkrəm Bağirov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əzizağa Nəcəfov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nailə Mustafayeva, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Aynur Hacıqədirlı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Kərimulla Məmmədzadə, habelə Firəngiz Hüseynova, Zaur Orucov, Qutiyyə Cəfərova, Arif Ramazanov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Babaxanova, Sayalı Əliyeva və mərhum filologiya elmləri doktoru Məmməd Adilov olub.

Alimlər üçün Amerikanın kommertiya sosial şəbəkəsi olan akademik jurnal məqalələrinin sərbəst və açıq bir anbarı olaraq fəaliyyətə başlayıb və “.edu” domen adı ilə təltif-təqdim edilib. Bununla belə, *akademia.edu* sosial şəbəkəsi indi abunəçilərin bütün girişlərini onların üzünə məhdudlaşdırmaqda və müəllifləri öz oxucuları ilə əlaqə qurmaları üçün ödəniş tələb etməkdədir. Sayt 2008-ci ilin sentyabr ayından fəaliyyətə başlayıb.

AMEA Əlyazmalar İnstitutunun “Əlyazmalar yanmır” jurnalının nömrələri *akademia.edu* saytında işıq üzünə görünür. İnstitutun alimlərinin məqalələri orada öz yerini almaqdadır. Alimlərdən filologiya elmləri doktoru Paşa Kərimov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Həsənağa Nəcəfov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nailə Mustafayeva, AMEA-nın müxbir üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor Möhsün Nağısoylu, filologiya elmləri doktoru, professor Azadə Musayeva, filologiya elmləri doktoru, professor Kamandar Şərifov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Tahirə Nurəliyeva, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nigar Babaxanova, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cavid Cəfərov və başqaları bu beynəlxalq saytda məqalələrini nəşr etdiriblər.

Nəticə / Conclusion

Alim və mütəxəssislərimiz hazırda beynəlxalq səhifələrdə öz dəyərli məqalələrini sərgiləməklə, muzey və sərgi işlərini tənzimləməklə [16] dünya ölkələrinə elmi informasiyaları ötürməklə milli-filoloji fikrimizi inkişaf etdirir, el-

mi-nəzəri və əməli təcrübəni, əldə etdikləri mühüm elmi nəticə və müddəaları əlaqələndirir və zənginləşdirir. Əlyazmalar yanmır, bütün fikir dünyasını işıqlandırır!

Ədəbiyyat / References

1. Adilov, M. Dünyada Azərbaycana aid 12 mindən çox əlyazma saxlanılır (*T.Məhərrəmovə ilə müsahibə*). – “Kaspi”, 2003, 29-31 mart.
2. Babaxanova, N. AMEA M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun beynəlxalq əlaqələri və kitab-əlyazma mübadiləsi // AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun 70 illik yubileyi münasibətilə keçirilmiş “Azərbaycan əlyazmaları dünya kitabxanalarında” mövzusunda V beynəlxalq elmi-nəzəri konfransın materialları. – Bakı-Naxçıvan, 30 noyabr 2020.
3. Babaxanova, N. Beynəlxalq informasiya mühiti və elmi-mədəni inteqrasiya (Monoqrafiya). – Bakı: Zərdabi, 2017.
4. Babaxanova, N. International Relations of the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli with UNESCO // J. of “Manuscripts Don’t Burn”. Special issue, 2019.
5. Booth, B. Understanding the information needs of visitors to museums // *Museum Management and Curatorship*. – 1998, Vol. 17, No. 2.
6. Cəfərov, C., Babaxanova, N. AMEA Əlyazmalar İnstitutunun fəaliyyətinin elmmetrik təhlili: ilkin araşdırma // *Elmi əsərlər*, 2019, 2 (9), iyul-dekabr.
7. Cəfərov, C. Əlyazma mənbələrinin müəyyənləşdirilməsində süni intellektin tətbiqi // *Əlyazmalar yanmır*. 2021, No2(13).
8. Cəfərov, C. Əlyazmaşünaslıq tədqiqatlarının elmmetriyası. – Bakı: Elm və təhsil, 2021.
9. G.M. Meredith-Owens: *Handlist of Persian manuscripts 1895-1966*. – London, 1968.
10. Xarici ölkələrdəki Azərbaycan əlyazmalarının toplu kataloqu: [3 cildə]: Şərq əlyazma kataloqları əsasında / tərt. ed. A.Musayeva. – Bakı: Elm, 2012.
11. Qəhrəmanov, C. Əlyazmaların ekspozisiyası. – *Ədəbiyyat və incəsənət*. 1974, 10 avqust.
12. Qəmbərova, L.T. Londonun Britaniya Muzeyində saxlanan Azərbaycan əlyazmaları. – *Elm*, 1988, 30 iyul.
13. Libri, G. *Catalogue of the Extraordinary Collection of Splendid Manuscripts, Chiefly Upon Vellum // Formed by M. Guglielmo Libri... Vol. 28*. S. Leigh Sotheby & John Wilkinson, 1859.
14. Museyeva, A. Topqarı saray muzeyində Azərbaycan əlyazmaları // *EA Xəbərləri*, 1968, No 4.
15. Babaxanova, N. Əlyazmaların tədqiq və təbliği sahəsində beynəlxalq əlaqələr. – Bakı: Elm və təhsil, 2022.
16. Каулен, М.Е. *Музейные экспозиции и выставки //Музейное дело России. 3-е изд., испр. и доп.* – М.: ВК, 2010.

Ученые и специалисты Института рукописей имени Мухаммада Физули на международной арене

Сакина Исмаилова

Институт рукописей НАНА имени Мухаммада Физули. Азербайджан.

E-mail: s.asgerli06@gmail.com

Резюме. Исторически сложилось так, что в Институте рукописей было опубликовано множество научных работ, диссертаций, книг и статей. В основном это вопросы филологии, историографии, источниковедения и библиографии. В настоящее время текстологи эффективно используют для научных исследований библиотеку и фонды института, а также доступные источники в зарубежных странах. Расширяется информационное поле отечественных рукописных исследований, повышается их научная и культурологическая эффективность.

ность, укрепляется привычка писать научные статьи больше на английском языке и по международным стандартам. Такое обеспечение является одним из основных приоритетов информационной политики института.

Журналы Института рукописей «Рукописи не горят» и «Научные труды» теперь публикуются на азербайджанском и английском языках в престижных международных индексируемых базах данных, таких как Google Scholar и Semantic Scholar, Index Copernicus. В последнее время расширились связи Института рукописей имени Мухаммада Физули НАНА с библиотеками Турции и зарубежных стран, увеличилось количество наших письменных памятников, копии которых получены. Основная причина всего этого связана с усилением научной и организационной деятельности в условиях государственной независимости Азербайджана и независимого государственного строительства. В статье деятельность Института рукописей имени Мухаммада Физули НАНА была выражена в информативном комментарии с этой точки зрения.

Ключевые слова: рукописные исследования, международный сайт, Институт рукописей, научные метрики